

Principles of Designing
Task-Based Persian Language
Teaching Materials

مبانی تدوین متون آموزش زبان فارسی

؛ به غیر فارسی زبانان
با تأکید بر رویکرد تکلیف محور

نویسندگان:
رقیه حبیبی
دکتر امیررضا وکیلی فرد

مبانے تدوین متون آموزش
زبان فارسی به غیر فارسی زبانان
با تأکید بر رویکرد تکلیف محور

سرشناسه: حبیبی، رقیه، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور: مبانی تدوین متون آموزشی زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان با تأکید بر
رویکرد تکلیف محور / نویسندگان رقیه حبیبی، امیررضا وکیلی فرد؛ ویراستار علی کاملی.
مشخصات نشر: تهران: نشر فرهیختگان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۲۶ ص.: جدول، نمودار.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۱۴۲۰-۴-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: فارسی -- کتابهای درسی برای خارجیان -- ارزشیابی
موضوع: PERSIAN LANGUAGE – TEXTBOOKS FOR FOREIGN SPEAKERS – EVALUATION
موضوع: فارسی -- راهنمای آموزشی -- خارجیان
موضوع: PERSIAN LANGUAGE – STUDY AND TEACHING – FOREIGN SPEAKERS
شناسه افزوده: وکیلی فرد، امیررضا، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده: Vakilifard, Amirreza
رده بندی کنگره: PIR۲۸۲۷/ج۲م۲۱۳۹۷
رده بندی دیویی: ۴۲۴/۸
شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۴۰۰۷۲

مبانی تدوین متون آموزشی
زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان
با تأکید بر رویکرد تکلیف محور
مؤلفان: رقیه حبیبی
و امیررضا وکیلی فرد
ویراستار: علی کاملی
مدیر هنری: مرضیه سیمیاری
مدیر تولید: علی دل زنده
نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بهاء: ۲۵۰۰۰۰ ریال
ناشر: فرهیختگان
کلیه حقوق محفوظ است
آدرس: تهران. خیابان گاندی
کوچه ۳۲. پلاک ۱۲. واحد ۱۰

مبانے تدوین متون آموزش
زبان فارسی به غیر فارسی زبانان
با تأکید بر رویکرد تکلیف محور

نویسندگان: رقیه حبیبی و امیررضا وکیلے فرد

۹		مقدمه
---	-------	-------

فصل اول

۱۳		کلیات
۱۴		۱- تعریف مفاهیم
۱۴		۱-۱. زبان
۱۵		۱-۲. آموزش
۱۵		۱-۳. روش و فنون تدریس
۱۷		۱-۳-۱. روش دستور ترجمه
۱۷		۱-۳-۲. روش مستقیم
۱۹		۱-۳-۳. روش طبیعی
۱۹		۱-۳-۴. روش سمعی و بصری
۲۰		۱-۳-۵. روش پاسخ جسمی کامل
۲۰		۱-۳-۶. روش های ارتباطی
۲۰		۱-۳-۷. روش صامت
۲۱		۱-۳-۸. روش تلقینی
۲۲		۱-۴. طراحی
۲۳		۱-۵. محتوا
۲۴		۱-۶. سازماندهی محتوا
۲۴		۱-۶-۱. اهداف آموزشی
۲۵		۱-۶-۲. اهداف کلی
۲۵		۱-۶-۳. اهداف مرحله ای آموزشی
۲۵		۱-۶-۴. اهداف دقیق آموزشی
۲۶		۱-۷. معیار هدف ها
۲۷		۱-۸. ویژگی های اهداف
۲۸		۱-۹. سطح آموزش
۲۸		۱-۱۰. زمان
۲۹		خلاصه فصل اول

فصل دوم

۳۱		مبانی تهیه و تدوین متون آموزش زبان فارسی
۳۲		۱-۲. کتاب
۳۴		۲-۲. ویژگی های محتوای آموزشی
۳۵		۲-۳. معیارهای انتخاب محتوا
۳۷		۲-۴. شاخص های مطلوب يك منبع آموزشی
۳۸		۲-۵. شش مهارت زبانی در تدوین متن
۳۸		۲-۵-۱. توانایی های آوایی

۳۸	۲-۵-۲. توانایی های واژگانی
۳۹	۳-۵-۲. توانایی های دستوری
۳۹	۴-۵-۲. توانایی های کاربرد شناختی
۳۹	۵-۵-۲. شم زبانی
۳۹	۶-۵-۲. اندیشیدن به زبان فارسی
۴۰	۶-۲. معیارهای فیزیکی و نظری محتوا
۴۱	۷-۲. مراحل گزینش محتوا
۴۱	۱-۷-۲. گزینش گونه های زبانی
۴۱	۲-۷-۲. گزینش عناصر زبانی
۴۳	۳-۷-۲. گزینش عناصر و قواعد غیر کلامی
۴۳	۴-۷-۲. گزینش عناصر فرا زبانی
۴۳	۸-۲. معیارهای دسته بندی انتخاب محتوا
۴۴	۲-۸-۲. تناسب محتوا با ارزش ها و نیازهای اجتماعی
۴۴	۳-۸-۲. تناسب محتوا با فرهنگ اجتماعی
۴۴	۴-۸-۲. تناسب با پیشرفت های علمی و تکنولوژیکی
۴۵	۵-۸-۲. تناسب با واقعیت ها و نیازهای جامعه ملی و محلی
۴۵	۶-۸-۲. تناسب محتوا با مواد و موضوع درسی
۴۵	۱-۶-۸-۲. اعتبار علمی محتوا
۴۵	۲-۶-۸-۲. سودمندی محتوا
۴۶	۳-۶-۸-۲. وحدت محتوا
۴۶	۴-۶-۸-۲. تناسب محتوا با زمان آموزش
۴۶	۵-۶-۸-۲. تناسب محتوا با یادگیرنده
۴۷	۶-۶-۸-۲. تناسب محتوا با توانایی فراگیران
۴۷	۷-۶-۸-۲. تناسب محتوا با علایق و انگیزه فراگیران
۴۷	۸-۶-۸-۲. تناسب محتوا با نیازهای یادگیرندگان
۴۹	خلاصه فصل دوم

فصل سوم

۵۱	اصول تدوین متون آموزش زبان فارسی با رویکرد آموزش تکلیف محور
۵۳	۱-۳. پیشینه آموزش زبان تکلیف محور
۵۴	۲-۳. تعریف تکلیف در آموزش زبان تکلیف محور
۵۵	۳-۳. ویژگی های تکلیف در رویکرد تکلیف محور
۶۰	۴-۳. اصول اساسی رویکرد تکلیف محور
۶۲	۵-۳. مراحل تدریس آموزش زبان تکلیف محور
۶۲	۱-۵-۳. مرحله پیش از تکلیف
۶۳	۲-۵-۳. مرحله حین تکلیف
۶۴	۳-۵-۳. مرحله پس از تکلیف
۶۶	۶-۳. انواع تکالیف در آموزش زبان تکلیف محور

- ۷-۳. هفت نوع اصلی تکلیف در آموزش زبان تکلیف محور ۷۰
- ۸-۳. جمع بندی انواع تکلیف ۷۱
- ۹-۳. نقش معلم در آموزش زبان تکلیف محور ۷۲
- ۱-۹-۳. انتخاب کننده تکالیف و تنظیم کننده آنها ۷۲
- ۲-۹-۳. آماده سازی زبان آموزان برای انجام تکالیف ۷۳
- ۳-۹-۳. افزایش دهنده آگاهی ۷۳
- ۱-۱۰-۳. شرکت کننده در گروه ۷۳
- ۲-۱۰-۳. ناظر ۷۴
- ۳-۱۰-۳. خطرپذیر و نوآور ۷۴
- خلاصه فصل سوم ۷۴

فصل چهارم

- سازماندهی محتوا در متون آموزش زبان فارسی ۷۷
- ۱-۴. اصول سازماندهی محتوا ۷۹
- ۲-۴. مداومت ۸۰
- ۳-۴. وسعت ۸۱
- ۴-۴. تعادل ۸۲
- ۶-۴. ابعاد سازماندهی محتوا ۸۳
- ۱-۶-۴. سازماندهی عمودی ۸۳
- ۱-۱-۶-۴. روش های سازماندهی عمودی محتوا ۸۴
- ۱-۱-۶-۴. از جزء به کل ۸۴
- ۲-۱-۶-۴. از کل به جزء ۸۵
- ۳-۱-۶-۴. از ساده به دشوار ۸۵
- ۴-۱-۶-۴. از عینی به ذهنی ۸۷
- ۶-۱-۶-۴. بر اساس افق های وسعت یابنده ۸۷
- ۲-۶-۴. سازماندهی افقی ۸۸
- ۱-۲-۶-۴. روش های سازماندهی افقی محتوا ۸۸
- ۲-۲-۶-۴. موضوعات مجزا ۸۸
- ۳-۲-۶-۴. تلفیقی ۸۹
- ۷-۴. دسته بندی عناصر و قواعد منتخب ۹۰
- ۱-۷-۴. دسته بندی آوایی ۹۱
- ۲-۷-۴. دسته بندی دستوری ۹۱
- ۳-۷-۴. دسته بندی واژگانی ۹۱
- ۴-۷-۴. دسته بندی معنایی ۹۲
- ۸-۴. دسته بندی عناصر در ارتباط با هم ۹۲
- ۱-۸-۴. ارتباط آواها و کلمات ۹۳
- ۲-۸-۴. ارتباط کلمه ها و جمله ها ۹۳
- ۳-۸-۴. ارتباط جمله ها با متن مکالمه ای ۹۳

خلاصه فصل چهارم ۹۴

فصل پنجم

تحلیل کتب آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان ۹۵

روش جمع آوری داده ها ۹۷

۴-۵. اصول پیروی شده در تحلیل داده ها ۹۸

۵-۵. شرح پرسش نامه زبان آموزان و استادان ۹۸

۶-۵. نمونه گیری برای تحلیل ها ۹۹

۷-۵. شرح گزینه های موجود در پرسش نامه ۱۰۰

۷-۵-۱. تعاریف تکلیف ۱۰۰

۷-۵-۲. اجزای تکالیف ۱۰۱

۷-۵-۳. چارچوب ۱۰۱

۷-۵-۴. دشواری تکلیف ۱۰۲

۷-۵-۵. اساس تجربی برای آموزش زبان مبتنی بر تکلیف ۱۰۲

۷-۵-۶. تمرکز بر صورت در آموزش زبان تکلیف محور ۱۰۳

بررسی پرسش نامه زبان آموزان ۱۰۳

بررسی پرسش نامه استادان ۱۰۵

۸-۵. نتایج و نمودارها ۱۰۸

تحلیل نمودار ۱۰۸

تعاریف تکلیف ۱۰۸

اجزای تکلیف ۱۱۱

چارچوب ۱۱۱

دشواری تکلیف ۱۱۱

منابع و مآخذ ۱۱۹

مقدمه

رویکردها و روش‌های مختلفی برای آموزش و تدوین متون آموزش زبان وجود دارد. چگونگی ساختارها و محتوای متون و مواد به کار رفته در این محتوا در امر آموزش بسیار حائز اهمیت است. از طرفی آموزش زبان، فرایندی بسیار پیچیده است و در اجرای آن عوامل فراوانی مثل مسائل زبان‌شناسی، روان‌شناسی یادگیری و... دخیل‌اند. در این میان، کتاب‌های درسی یکی از ابزارهای بسیار مهم در امر آموزش زبان فارسی هستند و متون آموزشی، منبع رجوع زبان‌آموزان برای یادگیری به شمار می‌روند. اغلب کتاب‌های آموزش زبان می‌کوشند زبان‌آموزان را به تسلط در تمام مهارت‌های زبانی برسانند، اما فراگیران بی‌شماری پس از شرکت در کلاس‌ها قادر نیستند جملات ساده را در گفتار و نوشتار به کار برند و به‌طور کارآمدی ارتباط در زبان مد نظر را ایجاد کنند. «قالب کتاب‌ها مانند نقشه ساختمانی است که معمار به کار می‌برد، اگر نقشه‌ای که طرح می‌شود با پیام و منظور سازنده انطباق پیدا نکند، به هر میزان هم که خوب طراحی شده باشد، بی‌فایده خواهد بود»^۱. تا کنون آثاری در قالب پایان‌نامه در زمینه تدوین متون آموزش زبان فارسی نوشته شده است، اما هر کدام از آنها از زاویه خاصی به این موضوع نگریسته‌اند، برای مثال پایان‌نامه مریم اشرفی با عنوان **تهیه متن‌های آموزش واژه، براساس حوزه‌های معنایی ویژه غیرفارسی‌زبانان** به راهنمایی دکتر جلیل صادقیان و مشاوره دکتر سیدمحمدضیاء حسینی، در سال ۱۳۸۰ و در چهار فصل و ۲۰۸ صفحه نوشته شده است. محقق در این اثر در فصل اول

بعد از پرداختن به مقدمه و بیان مسئله و هدف تحقیق، مفاهیمی همچون: واژه، آموزش، یادگیری و حوزه‌های معنایی را تعریف می‌کند. در فصل دوم به اهمیت واژه و انواع واژه‌ها، انواع فرایند واژه‌سازی، نگرشی اجمالی به سیر تحول آموزش واژه و انواع حوزه‌های معنایی پرداخته است. فصل سوم با عنوان تهیه و تدوین متن‌های آموزش واژه، به بحث‌هایی چون ساختار کلی واحدهای درسی، اطلاعات مربوط به زبان آموزان و اطلاعات آموزشی پرداخته است و در فصل چهارم نیز دوازده درس را برای نمونه با عناوین: بانک، بیماری، پست، داروخانه، سال نو و... طراحی کرده است.

پایان‌نامه‌ای دیگر از محمدرضا قربانی با عنوان **تهیه و تدوین متون فرهنگی بر مبنای مهارت خواندن** با راهنمایی دکتر رضا مراد صحرایی و مشاوره دکتر گلناز مدرسی قوامی تحریر در پنج فصل و در ۲۰۲ صفحه تدوین شده است. در فصل اول، محقق بعد از پرداختن به مقدمه و بیان مسئله به اهداف تحقیق، اصطلاحات، کلیدواژه‌ها، روش‌شناسی و ساختار پژوهش پرداخته است. فصل دوم با عنوان پیشینه مطالعات مطرح شده که شامل مباحثی مانند: زبان و فرهنگ، عوامل تأثیرگذار بر یادگیری زبان و فرهنگ دوم است. فصل سوم پایان‌نامه با عنوان مبنای نظری، به خواندن و پیشینه آموزش خواندن، تعریف خواندن، اهداف خواندن، اهمیت خواندن، انواع خواندن، عوامل مؤثر در تهیه و تدوین مواد درسی، روش‌های آموزش نکات فرهنگی و ساختار درس اختصاص دارد. در فصل چهارم محقق دوازده نمونه درس آموزش زبان را با عناوینی مثل یلدا در ایران، مراسم ازدواج، چهارشنبه سوری در ایران، نوروز در ایران، محرم و عزاداری در ایران، و... طراحی کرده است. فصل پنجم شامل نتیجه‌گیری و پیشنهاد است و همچنین مروری بر فصل‌های پیشین و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های بعدی است.

پایان‌نامه‌ای دیگر از زهرا استادزاده با عنوان **ارزیابی کتب آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان** به راهنمایی دکتر جلیل بانان صادقیان و مشاوره دکتر میرعمادی در پنج فصل و ۲۱۱ صفحه تدوین شده است. در پیشگفتار، محقق به اهمیت زبان و آموزش زبان فارسی و اهداف آموزش زبان به غیرفارسی‌زبانان، کتاب درسی و نقش آن در آموزش زبان فارسی، چگونگی تهیه کتاب درسی و به کارگیری کتاب درسی، معیارهای انتخاب کتاب خوب و معرفی کتاب‌های ارزیابی شده در پایان‌نامه پرداخته است. فصل اول شامل معیارهای تشخیص مواد درسی خوب، مراحل مختلف برای ارزیابی و انتخاب کتاب است. در فصل دوم به بررسی ملاک‌های ارزیابی مشخصات فیزیکی کتاب، بررسی ملاک‌های

ارزیابی متون و محتوای کتاب و بررسی ملاک‌های ارزیابی تمرین‌ها پرداخته شده است. در فصل سوم محقق، کتاب‌های مهم منتشر شده را ذکر کرده و در فصل چهارم ارزیابی جزئی دو کتاب درسی کتاب اول، دوم، سوم و چهارم آرفا و کتاب اول و دوم دکتر صادقیان را انجام داده است. فصل پنجم به خلاصه و نتیجه‌گیری مباحث اختصاص دارد.

بنابراین با توجه به پژوهش‌هایی که تاکنون انجام شده است پرسش‌هایی را برای پژوهش پیش‌رو مطرح کردیم:

۱- چه مؤلفه‌هایی باید در تهیه و تدوین متون آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان مد نظر قرار گیرد؟

۲- متون آموزش زبان فارسی از نظر محتوا چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

۳- سازماندهی محتوا در متون آموزش زبان فارسی باید چگونه باشد؟

۴- متون آموزش زبان موجود چه ویژگی‌هایی دارد؟

محتوای کتاب‌ها براساس اهداف خاص آموزشی مؤسسه‌ها یا مراکز آموزش زبان و با توجه به نیازهای فراگیران طراحی می‌شوند. در تدوین متون آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، یکی از نکات مهمی که باید مدنظر قرار گیرد، روش آموزش زبان است. بعد از تعیین یک روش آموزش، به دنبال آن شیوه آموزش نیز تأثیر فراوانی بر سرعت و عمق یادگیری زبان خواهد داشت. امروزه شیوه‌های جدیدی براساس یافته‌های علمی در این خصوص مطرح شده است که بازدهی بیشتری در امر آموزش به دنبال داشته است. یکی از این رویکردها رویکرد **تکلیف‌محور** است که با توجه به روش ارتباطی، ابداع و انجام شده و نتایج حاصل در استفاده از این رویکرد بسیار حائز اهمیت است. در این کتاب، اطلاعات به روش کتابخانه‌ای گردآوری شده و روش بررسی آنها تحلیلی-توصیفی است و سعی شده بعد از پرداختن به مبانی تدوین متون آموزش زبان فارسی، با معرفی رویکرد آموزش زبان تکلیف‌محور، راه‌های نوینی در طراحی و تدوین متون برای کاربردی‌تر کردن آموزش زبان فارسی ارائه شود. طریقه سازماندهی محتوای منتخب نیز بررسی شده است و در فصل آخر، جلد‌های دوم و سوم از مجموعه کتاب‌های آموزش فارسی به فارسی جامعه المصطفی العالمیه (ص) از منظر نحوه انتخاب محتوا، کیفیت تکلیف‌ها و فعالیت‌ها و چگونگی سازماندهی آن مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل اول کلیات

۱- تعریف مفاهیم

۱-۱. زبان

«زبان، نظامی مرکب از نمادهای گویشی و نوشتاری است که اعضای یک گروه اجتماعی، به طریقی نسبتاً استاندارد شده به منظور فرا خواندن معنا به کار می‌برند. «هالندر» زبان را برجسته‌ترین ویژگی نمادین انسان می‌داند که در نتیجه تماس انسان‌ها با هم به وجود آمده است».

«زبان یکی از رویکردهای رفتاری انسان در کاربرد صورت در الگویی معنادار است. ارکان زبان شامل خواندن، نوشتن، گوش کردن و گفتن است که با عناصر تفکر در زمینه‌های معنادار به کار گرفته می‌شود».

داگلاس بروان، زبان را چنین تعریف می‌کند:

- زبان نظام‌مند و زایا است؛

- زبان مجموعه‌ای از نشانه‌های اختیاری است؛

- نشانه‌های زبان عمدتاً صوتی هستند، اما ممکن است به صورت بصری نیز باشند؛

- نشانه‌های زبانی به مفاهیم قراردادی اشاره دارند؛

- زبان برای برقراری ارتباط به کار می‌رود؛

- زبان در يك جامعه گفتاری یا در يك فرهنگ عمل می‌کند؛
- تمام مردم تقریباً زبان را به يك روش فرا می‌گیرند، زبان و فراگیری آن، هردو خصوصیات جهانی دارند.^۱

زبان یکی از مهم‌ترین ابزارهای ارتباطی است که بین تمام جوامع بشری وجود دارد و برای استفاده از نمادها و قراردادهای زبانی، نیاز به فراگیری آن وجود دارد. زبان شامل ارکان مهمی چون خواندن، نوشتن، گوش کردن و صحبت کردن است و هر کدام از این مهارت‌ها در آموزش زبان باید مدنظر قرار گیرد. تعاریف متعددی از آموزش ارائه شده است که گزیده‌ای از این تعاریف در ادامه ارائه می‌شود.

۱-۲. آموزش

«آموزش، عبارت است از مجموعه‌ای از تصمیمات و اقداماتی که یکی پس از دیگری اتخاذ می‌شود یا انجام می‌گیرد و هدف آن دستیابی هرچه بیشتر شاگردان به اهداف مشخص آموزشی است»^۲.

آنانسول فرانس درباره آموزش می‌گوید: «به نظر من آموزش عبارت است از اولاً فن تحريك حس کنجکاوی و ثانیاً ارضاء آن»^۳.

«مفهوم کلی آموزش عبارت است از هرگونه تغییری که در اطلاعات و معلومات فرد از طریق مطالعه و تعلیم مستقیم یا غیرمستقیم به وجود می‌آید. به بیانی بهتر آموزش در اختیار گذاشتن دانش، شناساندن و فهماندن مطلبی به فرد است»^۴.

«آموزش، فعالیت‌هایی است که به منظور آسان کردن یادگیری در شاگردان، به کمک مواد آموزشی یا بدون آنها انجام می‌شود؛ بنابراین، آموزش به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با هدف آسان ساختن یادگیری از سوی آموزگار یا معلم طرح‌ریزی می‌شود و بین معلم و يك یا چند یادگیرنده، به صورت کنش متقابل جریان می‌یابد»^۵.

۱-۳. روش و فنون تدریس

در تدوین متون آموزش زبان فارسی یکی از نکاتی که باید مدنظر قرار گیرد، انتخاب

۱. پروان، ۱۳۷۸: ۶.

۲. فردانش، ۱۳۷۲: ۱۴.

۳. معین، ۱۳۶۷: ج ۲، ۳۷.

۴. شبیری، ۱۳۷۶: ۱۵.

۵. شریفی‌نیا، ۱۳۸۹: ۱۷.

روش آموزشی مناسب با اهداف مدنظر است، زیرا با توجه به روش آموزش زبان، واژه‌ها و محتوا تهیه می‌شوند، پس لازم است به انواع روش‌های آموزش زبان اشاره کنیم.

واژه (فن) که معادل واژه «تکنیک» به کار رفته است، در زبان فارسی به راه، روش، شیوه، مهارت و صنعت معنا شده است، همچنین فن به معنای «راه به کارگیری مهارت‌های اساسی یا روش انجام ماهرانه کاری تعریف شده است»^۱.

ادوارد آنتونی، در تعریف روش چنین گفته است: مجموعه‌ای از فرضیات درباره ماهیت زبان و یادگیری است که براساس آن طرحی کلی برای ارائه نظام‌مند زبان مبتنی بر رویکردی برگزیده مطرح می‌شود. او فن را هم به معنای فعالیت کلاسی ویژه‌ای می‌داند که هماهنگ با روش تدریس خاص و به تبع رویکرد خاصی طراحی می‌شود.^۲

روش در این معانی نیز آمده است: شیوه، راه، طریقه، طرز و اسلوب. به طور کلی راه انجام دادن هرکاری را روش گویند. روش تدریس نیز عبارت است از: دو راه مستقیم با قاعده و منطقی برای ارائه درس.^۳

روش آموزش به مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی گفته می‌شود که استاد زبان با توجه به وضعیت آموزش زبان آموز به کار می‌برد.^۴

آموزشکاوان معتقدند که برای آموزش زبان، راه‌های مختلفی وجود دارد، زیرا زبان نظامی گسترده و پیچیده است که تنها با یک روش نمی‌توان آن را آموزش داد و هیچ روشی هم نمی‌تواند تمام زبان را تدریس کند.

در چارچوب آموزش زبان، درباره سه جنبه یا نحوه مرتبط با هم یعنی رویکرد، روش و فن بحث می‌شود. ابتدا بهتر است تفاوت میان این سه جنبه روشن شود تا سپس بتوان بهتر درباره روش تدریس گفتگو کرد.

نظریه‌های گوناگونی که درباره ماهیت زبان و چگونگی یادگیری آنها مطرح شده است، رویکرد نام دارد. رویکردها این مفهوم ضمنی را می‌رسانند که راه‌های گوناگونی

۱. صفوی، ۱۳۸۲: ۱۹۲.

۲. قره‌گزی، ۱۳۹۲: ۱۴۵.

۳. صفوی، ۱۳۸۲: ۱۹۲.

۴. فرانسیس، ۱۳۷۰: ۴۵.